

A RÉTISAS

A GYŰRŰK URA – ITT ÉS MOST

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: BALÁZS ISTVÁN „BALU”

A TÉNYEK: megfigyelés hossza: 12 óra; fotók száma: 1600 db; megfigyelt, leolvasott gyűrűs rétisas: 30 példány.

Gyűrűvel jelölt ragadozó madarak természetben való megfigyeléséhez és precíz leolvasásához vizsgálatához felkészültség, türelem és kitartás is szükséges. Ezek hiányában Jupiter első lányával, Fortunával kell komolyabb kapcsolatot kiépíteni, hogy a természetben szabadon élő gyűrűs ragadozó madárról pontos információt nyerhessünk...

ETETÉS, MEGFIGYELÉS

A ragadozó madarak természetvédelmi célú etetésének már viszonylag hosszú „története” van, és szerencsére nemcsak hazánkban, de Európa más országaiban is vannak pozitív példák: Svédországtól kezdve Ausztrián keresztül Spanyolországig vagy épp Olaszországig, Görögországig számos etetőhely működik időszakosan vagy állandó jelleggel. A mediterrán térségben főképp a keselyűfajok kerülnek előtérbe, míg az

Egyesült Királyságban a vörös kányák – ha ragadozó madarak etetéséről esik szó.

A nemzetközi kapcsolatok pedig megkérdőjelezhetetlenek: nemrég például egy legyengült, jelöletlen fakókeselyűt itthon felerősítve, első hazai gyűrűzöttként szabadon engedve, tíz-egynéhány nappal később egy kelet-olaszországi etetőhelyen sikerült azonosítani!

Steril világunkban kiemelten fontosak ezen az etetőhelyek, hiszen e dölgeltakarítók fennmaradása sok esetben már kizárólag csak rajtunk

SZELFI EGY MADÁRCELEBBEL

KIVÁLÓ ÁLCÁVAL ÉS KIS SZERENCSEVEL AKÁR KÖZÖS SZELFI IS KÉSZÍTHETŐ EGY SASSAL... A FIATAL MADARAK ÁLTALÁBAN KÍVÁNCSIBBAK ÉS KEVÉSBÉ GYANAKVÓAK AZ EMBERI JELENLÉT NYOMAIVAL SZEMBEN

múlik! A sasok és a kisebb testű ragadozó madarak természetvédelmi célú etetése főképp a téli, táplálékiszegény periódusban kerül előtérbe. Az etetőhelyek azon túl, hogy biztonságos és megbízható táplálékot biztosítanak, kiváló alkalmat adnak jelölt madarak megfigyelésére is. Mivel e madarak színes gyűrűvel történő jelölése immár évtizedes távlatokban mérhető, így lehetőség nyílik a vonulási szokásaik meghatározására – mégpedig minden korosztályt figyelembe véve. Egyes ragadozómadár-fajok vonulása ugyanis koruk előrehaladtával változik, a körülményektől függően idősebb, ivarérett korban akár el is maradhat. A rétisasok Kárpát-medencében történő téli nyomon követése során jó esélyünk van arra, hogy északról, akár több ezer kilométerről (pl. Finnország, Oroszország, Lengyelország területéről) érkezett vendéget is megfigyelhessünk.

GYŰRŰK FÓKUSZBAN

SZERENCSES ESETBEN A MADARAKAT KORÁBBAN SZÍNES GYŰRŰVEL JELÖLTÉK MEG, HOGY A KÉSŐBBI MEGFIGYELÉSEK ALKALMÁVAL ADATOKHOZ JUTTASSA A SZAKEMBEREKET. MÁR A GYŰRŰK SZÍNE ALAPJÁN IS KÖVETKEZTETHETÜNK A MADÁR GYŰRÜZÉSI HELYÉRE, AMI LEGTÖBB ESETBEN EGYBEESIK A MADÁR KIREPÜLÉSI HELYÉVEL. A GYŰRŰK KARAKTEREI AZ ÉVEK FOLYAMÁN KÖPNAK, SOKSZOR KOMOLY KIHÍVÁS ELÉ ÁLLÍTVA A SZAKEMBERTEK. AZ ITT MEGFIGYELT MADARAK TÖBB MINT 30%-BAN VISELTEK GYŰRŰT! A TENGERENTÚLON VISZONT SOKKAL RITKÁBB A SASOK SZÍNES GYŰRÜZÉSE, ÍGY OTT IGEN NEHÉZ HASONLÓ EREDMÉNYT ELÉRNI A FEHÉRFEJŰ RÉTISASSAL...

LÁTOGATÓK, KOROSZTÁLYOK, TÁVOLSÁGOK

Ezen a napon már egész korán megjelennek a madarak. Nyolc óra magasságában már több tucat rétisas táplálkozik önfeledten, aztán néhány órán belül már félszázan vannak! Délután egy-kettő körül viszont szinte kiürül az etetőhely – legalábbis a ragadozó ma-

darak tekintetében. Ebben az időszakban válnak aktívabbá a sirályok, varjak, csókák, és egy holló is tiszteletét teszi. Késő délutánra ismét lendületbe jönnek a sasok, és jó tucatnyian gyakorlatilag a teljes sötétedésig kitartanak, viselkedésükkel meglepve a megfigyelőt...

A nap végére 30 gyűrűs madarat sikerül lefényképezni, dokumentálni. Persze ez az apró kis információ csak a több mint másfél ezer kép szisztematikus elemzését követően válik nyilvánvalóvá, hosszú órákig tapadva a számítógép monitorára...

A gyűrűk karakterei sokszor takarásban vagy egyszerűen csak rossz szögben érik a megfigyelő látóterét, így puzzle-szerűen kell összehajtogatni az adatmorzsákat. Kiderül, hogy a fiatal, épp csak fél éve kirepült madaraktól kezdve az abszolút rangidős 5. naptári éves

vagy annál is idősebb, úgynevezett „5+”-os, öreg tollruhás madarakig gyakorlatilag minden korosztály képviselteti magát. E szép, fényes napon – mind a megtett távolság, mind a kor tekintetében – egy gyönyörű, öreg tollruhás rétisas vitte a prímet. A közel 2400 km

távolságból, a Kola félszigetről érkezett vendég idén tölti 17. születésnapját!

BALÁZS ISTVÁN „BALU”
ORNITOLÓGUS,
ELSŐSORBAN RAGADOZÓ
MADARAKKAL ÉS AZOK
VÉDELMEVEL FOGLALKOZIK

SASFIESTA – AKÁR EGY IMPRESSZIONISTA FESTMÉNY

A NAP FOLYAMÁN AKÁR 70-80 SAST IS MEGFIGYELHETÜNK, DE EGY IDŐBEN MAXIMÁLIS SZÁMUK 40-50 KÖRÜL MOZOG. EGY BIZTOS: NAGY A JÖVÉS-MENÉS, A DÉLELŐTTI ÉS DÉLUTÁNI ÓRÁKAT ÖSSZEHASONLÍTVA NAGY A CSERÉLŐDÉS

